

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség:
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A szerkesztőség telefonja: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egész évre 96.— K. negyedévre 24.— K.
félévre . . 48.— K. egy hónapra 8.— K.
Egyes szám ára 30 fillér.

Kiadóhivatal:
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM
A kiadóhivatal telefonja: 305.

Szeged, 1919.

VIII. évfolyam, III. szám.

Szombat, május 17.

A munkásság nélkül

nem lehet többé reális politikát csinálni ezen a világon. Légvárakat építeni, azt igen, kárvárakat emelni, azt igen, de reális politikát, azt nem. Se Párisban, se Berlinben, se Szegeden, se Abádszalókon! A munkásság ellenére pedig egyenesen gonoszság vagy örült-ség lenne politikát csinálni. Ezt ma már Tisza István is belátná, mert ő legalább számolt, ha rosszul számolt is, a létező erőviszonyokkal. Már pedig a létező erőviszonyokkal számolni: ez minden politika alfája és omegája. Ezt értsék meg és gondolják meg, ezt fontolják meg alaposan azok, akik ma, a világtörténelem igazán sorsdöntő óráiban, egy új világ és új élet bölcsőjénél, a régi rend koporsójánál, szervezkedni, építeni, alkotni és győzedelmeskedni akarnak.

A politika igenis *tudomány*, azonkívül, hogy művészet és valamint nincsen művészet intuíció nélkül, azonképpen nincsen tudomány a tények valódi ismerete, az értékek helyes megérzése és megállapítása nélkül. Hogy eddig és kivált nálunk a politika többnyire a nagyurak huncutsága és a kortárok mestersege volt, hát az meg is látszott azon a politikán, amely idáig vitte és oda juttatta ezt a szerencsétlen mai nemzedéket, ahogy a költő olyan találóan mondja, ezt a *tájdalmas generációt!* Ami mostanában történt ezzel a kis hazával és ezzel a hétfájdalmu nemzettel, azt tessék történeti perspektívából nézni, tárgyilagosan, amennyire ez emberileg lehetséges, 1914-re visszamenőleg, sőt visszamenőleg azokra a külső és belső politikai és gazdasági okokra, amelyek 1914. katasztrófális kitörését előidézték. Ma már, ugyebár, nem lehet titok, hogy a háború elsősorban és legfőképpen mégis csak egy olyan politikai és gazdasági rendszer hibáinak és büneinek *kirobbanása* volt, amelyről Franz Oppenheimer, a tudós, végérvényes alapossággal megállapította, hogy háborúval kénytelen folytatni azt, a mit békével nem tud kierőszakolni. Hogy a háború csak egy másik formája üzleti tevékenységének és pedig egy olyan formája, amely logikusan következik úgynevezett békés ipari tevékenységeiből. Ami anarkia és ami nyomorúság ma van, az még mindig a háború anarkiája és nyomorúsága.

A háború utáni forradalmak pedig, ezt már nem Oppenheimertől tudjuk, de napjaink történelme tanította meg rá bennünket, mondom, a háború utáni forradalmak egyszerűen azt jelentik, hogy a népek a hosszú harcokban végre megtalálják az igazi ellenséget, a valódi veszedelmet, mint ahogy az októberi forradalomban a magyarság az ellen a Habsburg-ház ellen fordult, amely őt idegen érdekért ölni és halni küldte. A forradalmaknak vannak kilengései, a forradalmaknak vannak tulzái, sőt szörnyűségeik — hiszen *azért forradalmak* — de ezeket tessék csak elkönyvelni az értelmi szerzőjük, a bünszülőanyjuk, a háború rovására.

Taine egy hatalmas művet szentelt annak bizonyítására, hogy a jelenkori Franciaország a nagy forradalom nélkül is eljutott volna oda, ahova annyi vér árán eljutott. A

tudós, a katedra és könyvtárszoba hívös magaslátán, a történelem lombikjában létrehozhatta a jelenkori Franciaország homunkulusát, vér nélkül, könny nélkül, a történelem-filozófia spekulációjával, de a valóságban, a tények könyörtelenül kavargó világában, lám André Chénier és Lavoisier is meghaltak, hogy H. A. Taine megírhasson egy nagy és szép könyvet, hát még mennyi áldozatba került, hogy egy új történelmi korszak, amelyet a tudomány a legújabb kornak könyvelt el a múlt század végén, mégis megszülessék és kialakulhasson!

Annak pedig, hogy vér és könny ne legyen, vagy minél kevesebb legyen, annak pedig elsősorban az lenne a legfőbb garanciája, hogy az emberek ismerjék föl a valódi erőviszonyaikat, tanulják meg a tények logiká-

ját, lássák meg a fejlődés igazi irányvonalát! Egy kis tudomány és művészet kell ehhez, szó sincs róla, egy kis megérzés és képzelet, egy kis okosság és belátás, annyi bizonyos. A szavak játéka helyett a valóság ismerete, a *konjunktura* mohó és merő kihasználása helyett a jövő mérlegelése, a hatásos és érdekes pózok és frázisok olcsó tömjéne helyett a *reálpolitika* becsületes és szilárd talapzata. Akik mindig a csöcseléket vádolják és emlegetik a csöcseléket, amely csakugyan szörnyű tud lenni, mint a társadalom betegségének kiütése — azok csak nézzenek néha föl a maguk lelke fenekére is és a *mobot* gyakran ott fogják megtalálni, szégyenkezve, de okulva és kevesebbet fognak handabandázni, ám sokkal meggondoltabban és értelmesebben cselekedni!

Miért nincs Szegeden drága fa sem...

Nézvén a világ kizökkenő folyását, az egyszeri szajkó madár jut eszembe, amely mikor a macska eliramlott vele, egyre azt kiáltotta: Ne félj Mátyás, ne félj... A mi sorsunk is hasonlatos most a szajkóéhoz. Torkon vagyunk ragadva és csak azzal biztathatjuk magunkat, hogy: Ne félj magyar, ne félj. Fél az ördög mondanám magamban én is, te is és vagy kilenc millióm még, ha a lábunk alól és kezeink közül ki nem csúszott volna, amibe eddig kapaszkodtunk: a hegy, a bánya, az erdő, a szén és még sok minden, bűmi volt. Az a nagy nemzetközi macska ragadott torkon bennünket, amelyet gazdasági életnek nevezünk. Szorítja a torkunkat minden felől; kifogytak a készleteink, a raktáraink, szén nélkül, nyersanyag nélkül állanak a gyáraink, ipartelepeink és a munkanélküliség ijesztő növekedése mellett semmi kilátás arra, hogy a helyzet jobbra forduló lendületet vegyen. A nagy nincstelenség mellett azonban a napi szükségletek fennállanak és kielégítést sürgetnek. És ennél a pontnál kezdődik ellenfeleink tulajdonképpeni győzelme. Mert az csak egészen természetes, hogy a külföldről most beözönlő kezdő árucikkeket, akár mennyire örülünk is, igen jó áron kell megfizetnünk. Nem hivatkozunk sok tételre, a sok közül csak egyre. A liverpooli növényzsírból készült szappan az ottani cégnek alig kerülhetett többé kilogrammonként és a mi pénzünk itthoni értéke szerint 80 fillérnél. És mi itt Szegeden, magyarok, most 22—24 koronáért fogjuk a szappant megvásárolni. Így fogunk megfizetni minden nációnak minden árucikket drágán, rettenetesen drágán.

Sajnos, így leszünk hosszú évtizedeken keresztül gyarmati sörbe kényszerítve, független nemzeti alapon, de szegényül, koldussal. Kezet kell itt fogni a polgárnak a munkással, a tőkésnek pedig osztózní kell a haszonban azokkal, akik a tőkéből kikovácsolják a kamatot, a nyereséget. Nem szabad, hogy ebben az elvértelenedett országban esküdt, bosszuálló ellensége legyen egy pillanatra is a polgár a munkásnak és megfordítva, mert akkor igazán hazátlan bitang sorba

sodródik minden, amiből még új élet fakadhat. Ki kell hogy szabadítsuk magunkat a macska körmei közül és ezt nem tehetjük meg másként, mint szívós, kitartós munkával, az ipar, kereskedelem talpraállításával, gyárak alapításával és képzett munkások nevelésével.

Fainségről szól a sirám. Azt mondják, nincsen fa. Dehogyan nincsen. Sok van. Szegedre is juthatna belőle sok száz vagon, azonban az ördög tudja, hogy hol van az igazi akadály, miért nem kerülhet a fa ide. A dolog úgy áll valahogyan, hogy a szegedi jóindulatu franciák mindenféle szállítási engedélyt megadnak, pártolnak. A szerbek is jóváhagyják és a derék cégeknek — miután a fa némelyik fatelepen 3—4 éve tárolva van — hajlandóságuk mutatkozik a 970 koronáért beszerzett vagon fát 1800—2100, sőt több koronáért átadni. Ennyi szerénységet ugyan sohasem tételeztünk föl a nem régen még jó magyar érzésű, de most a demarkációs vonalon alul maradt fakeskedőkről, azonban az idők változnak. Azzal érvelnek, hogy az a betyár fuvaros ott a hegyek között nem akarja olcsóbban leszállítani a fát a legelső és legközelebb fekvő vasúti állomásig, mint kőbányát 90 koronáért. Ez igazán rettenetes zsarolás. De arról megelégedtek az érvelők, hogy az alku, a 2100 koronás ár nem arra a tűzifára folyt, amely még ezután fog leereszkedni a hegyekről.

Szóval az üzletet sehogyan sem lehet megkötni, mert akkor, amikor a szerb katonai fórumok megadják az engedélyt, a fene tudja miért, még mindig közbelép a régi a-ispáni hivatal, hogy: Ja baj van. A fát még sem lehet elszállítani, mert így, meg úgy. Szóval valami ismeretlen hátsó, felsőbb mozgató erők működnek közre, hogy az erdő nem jöhet az Alföldre. Egyelőre legalább nem. Vagy ha igen, egy millió buzakalásza is bele fog kerülni egy szál fa. Ebből is látjuk, hogy miért sirtak az erdő fái és miért fogunk mi sirni az erdők után.